מעשה

פון

מהרש"א

הערוים נענומען פון אוסטרער פנקס:

אוג פון רמב"ם וצ"ל.

אוג פון נודע ביהודה וצ"ל.

ווילנא

בהוצאות בית מסחר הספרים של יצחק פונק.

שנת תער"ב לפ"ק.

МАСЕ МАГАРШОЭ.

ВИЛЬНА

Типографія В. Ціонсона, Трокская 13.

1913.

מַעֲשֶׂה פון מהרש"א

דָאס אִיז אַיין מַעֲשֶׂה נוֹרָא וְואס הָאט זִיךְ גִיטְרָאפֶּן אִין אוֹסְטְרָא.

עָס אִיז גִיוֶוען צְוִוישְׁפִּים אִין אוֹסְטְרָא עָס זַיי הָאבֶּן תָּמִיד גִיהַאנְדִילְט אִין אַיינְעם אוּג זַיי וָעֶנֶן גִיוֶוען גוּטָע פְרַייְנְד צוּ וִוישֶׁען זִיךְ. אַיין מָאל הָאבֶּן זַיי דָער הָערְט אַז עָס אִיז דָא צוּ פַּר קוֹיפֶּן חַייְוואנְד בַּיי אַיין דוּכְסָה אִין טִיף רוּסְלָא אוּג מָען קָאן קוֹיפֶּן בַּיי אִיהְר וָואלְוויל. וָעֶנֶן זַיי גִיפָּארֶן אוּג וָעֶנֶן גִקוֹמֶן דָארְט אֲהִין. הָט מָען זַיי צוּ דָער דוּכְסָה גִיט עָרלוֹיבְט אַרַיין צוּ גֶיין. הָאבֶּן אִיהְר טָעֶנְטְשֶׁן גִשִׁיקְט אִיר זָון וָאנֶן אַז עָס אִיז גִקוֹמֶן צְוִוי סוֹחֲרִים יוּדֶן אוּג וִוילֶען אָפּ הָאנְדְלִין דִי נַאנְצֶע חַייְוואנְד בַּיי אִיהְר. הָט דִי דוּכְסָה צוּ זַיי אַרוֹים גִשִׁיקְט אִיהְר בַּ.רִיבֶּער עֶר וָאל טִיט זַיי מַאכֶּן אַיין מֶקֶח. הָאבֶּן זַייא אִים דָם גֶעלְד אֶפּ גִיגֶעבֶּן אוּג דָער רִיבֶּער הָט אַרַיין גִיטְרָאגֶן דִי דוּכְסָה דָם גֶעלְד. הָט דִי דוּכְסָה גִפְרֶעגְט דֶעם בֶּעדִיבֶּער וָם פַּר אַיין פַּנִים הָאבֶּן דִי יוּדֶן וָארוּם זַי הָט קֵין מָאל נִיט גִיוֶוען קֵין יוּדֶן. וָאגְט עֶר אִיהְר זַיי זָענֶן גְלַייךְ טִיט אַלֶע מֶענְטְשֶׁן. וָאגְט זַי אִיהְ הָאב גִיהֶערְט וָאנֶן אַז זַיי וָענֶן אַרֶעֶר דָם הַי סְט זַיי נַארִין אֶפּ. עֶנְטְפֶּערְט אִיהְר דָר בֶּעדִיבֶּער עָס אִיז לְיִגֶן עָס דוּ הָאסְט גִיהֶערְט עָס נִפְּנֶען זִיךְ צְוִוישֶׁען זַיי עֶרְגֶעץ אוּג קְרוּגֶע רַייט וִוי אִין אַלֶע פֶּעלְקֶער. וָאגְט דִי דוּכְסָה אִיהְ וִויל זַיי וָעֶקֶן. אִיז זַי אַרוֹים גִנַאנְגֶן זַיי צוּ וָעֶקֶן. אִיז אַיינֶער פוּן זַיי גִיוֶוען עֶשְׁטֶער אוּג עֶר הָט גִיכַייְבְט וִוי דָר מָארְגֶן שְׁטֶערְן. אוּג וִוי דִי דוּכְסָה הָט אִים דָר וָעֶקֶן אִיז זַי אֶן גִיצוּנְדֶען גִיוֶוארֶן פוּן זַיין שַׁייְנְקַייט אוּג עָם הָט אִיהְר פַּר גְלוֹמְט זַיין שַׁייְנְקַייט אִין הַארְצֶן אוּג זַי הָט נָאךְ נִיט גִיקֶענְט אַרַאפּ נֶעמֶן אִיהְר אוֹיג פוּן אִים אוּג זַי הָט אִים צוּ גְרוּפֶן אוּג הָט מִיט אִים גִשְׁכּוֹמְט. אוּג עֶר הָט גִיקְאנְט זַיין עֶידֶען רוּסִישׁ:

בְּקִיצוּר דִי דוּכְסָה אִיז אוֹים גִיגַאנְגֶן זַי הָט זִיךְ פַּר לִיבְט אִין אִים בִּיז זַי אִיז קְרַאנְק גִיוֶוארֶן. אוּג דִי שׁוּתְפִּים הָאבֶּן אָפּ גִיקִיפְט דִי

סחורה אין זיי האבן גידונגען פורן אויף צוא לייגן עם הם אבער ניט
געמטאעט קיין פורן פון דעם דארף איז אין שוהף גיפארין אין אדארף
דינגען פורן אוג דער שוהף דער שייגער איז גענבליבין אויף ליגן די
סחורה אויף די פורין ווי די דובסה הם דער הערט אז ער איז אליין
געבליבן דא הם זי נאך אים גענשיקט בייי נאכט אוג הם אים מגדה
גיוואן ום זיא פר לאנגט פון אים אוג הם אים צוריק גינגעבין דם
נאנצע געלט ום זיא הם גינומען פר דר סחורה אויך הם זיא אים
גינגעבין מתנות ברי ער זאל איהר טוגן ום זי פר לאנגט פון אים.
ער אבער הם זיך ניט גיקענט שטארקן קענין דעם ינצר הרע אוג
דער צו הם זי אים נאך גינגעבין פיל גלט וי פיל ער הם נאר גוואלט.
אוג נאנץ פריא איז ער זיך גינאנגן אויף ליינין די סחורה. אוג אין
דם איז אן גיקומען זיין שוהף האבין זיי בייאנדער אויף גילייגט
די סחורה אוג זיי ענין ניפארין אהים:

איין יוד אבער הם פארט איין וייך הארץ. ער הם זיך אן
גיהויבין צו בערעכענען ום ער הט גיטאן הם דם אים זייער באנק
גיטאן ום ער הם גיטאן אזו איין גרוסע עבירה. הם ער זיך גינוכטן
צום הארץ אוג הם זייער גיוויינט אוג גיקרעכצט. הם דר שוהף אים
גיפרעגט ום ווינסט דו. הם ער אים גיענטפערט אלע מאל איין
אנדערין תירוץ. אבער דער שוהף הט פר שטאנען אז עם איז ניט
אום זונסט הם ער אים אזו לאנג איבער גיפרעגט בייז ער הם אים
מפציר גיוון אוג ער הם אים געמוזט זאגין ום דם איז:

בקיצור ער הם אים דער צוילט די נאנצע מעשה ום מיט
אים הם זיך גיטאן אוג ער הם אים גיוויזין דם געלד ום ער הט
אוג הם דער בייי זייער שטארק גיוויינט. זיין שוהף אבער הם אים
אלץ מנחם גיוון אוג דם אים גיזאגט ער זאל תשובה טוגן אוג
זאל מייקין צו אלייט צדקה. ער אבער לאזט זיך ניט איין
רעדין אוג ווינט שרעקליך. ווי דער שוהף הט דם גזעהן זאגט ער צו
אים איך וועל בייי דיר אפ קומין די עבירה ום וועסט דו מיר
געבין דער פר. ער איז זייער גערן גיוון אוג זאגט איך גיב דיר
נאר דם נאנצע געלד ום די דובסה הט מיר ניגעבין אוג האב
סחורה:

בקיצור דער שוהף הט אפ גיקומט בייי אים די עבירה אוג
זיי האבין ניטאכט צוישען זיך איין קבלת קנין אוג איין תקיעת
כף. דער זאך איז דער סענסש רוהיג ניוואירין ום הט די עבירה
גיטאן. נוא זיי זענין ניקומען אוסטרא אוג דער ום הט גיקויפט
די עבירה הט פר קיפט די ייואלד אוג איז זיך ניוואירין איין נאנץ

נרוסער

נרוסער עושר נאר ער האט ניט באגנ גילעגפט נאך די מעשה
אוג איז גישטארבן:

נוא אויף יענע ווערט הט מען אפ גינומען דין וחשבון פון אים
פר זיינע עבירות. הט מען אים גיר׳עכינט צווישען זיינע עבירות אז ער
הט בויע גיוועזן איין נברית אוג ער הט גיזאגט איך האב דם קין
מאל ניט גימאן. זאגט מען אם רו האסט דאך ניקויפט בייי דיין שוהף
די עבירה. הט ער גיזאגט ווי אזו קאן זיין איך זאל זייערן יענעמס
עבירה. מיין שוהף האט גימאן אוג איך זאל לייערן. בקיצור נאך
אלע מענות הט מען אם גינעבין רשות ער זאל האבין איין דין תורה
מיט דעם לעבידיגען וום הט אים די עבירה פר קויפט. אזו איז ער
גיזאנגין צו אים צו הלום אוג הט אים נירופען ער זאל גיין צו איין
דין תורה מיט אים. הט רר לעבעדיגער גיזאגט איך האב מיט דיר
ניט קין דין תורה רו האסט בייי מיר איין מאל ניקויפט איז פר פאלן.
אבער דער מת איז אלע נאכט צו אים גיקומען ביז ואגען ער איז
קראנק גיוואורין:

דעמאלט איז גיוועזן אין א׳סיגרא איין רב דער מהרש״א ז״ל.
הט דער קראנקער גיבעטין מען זאל אים טראגין מיט זיין בעט צום
מהרש״א דען ער וייל אים עפּים זאגין פר דעם טויט. הט מען אזו
גימאן וי ער הט גיבעטין אוג ער הט דער צייכט פר דעם מהרש״א
די נאכט מעשה אוג הט אים גיבעטין ער זאל אים זיין עצה געבין
מיט וום ער זיך קענין מציל זיין פון דעם טויט. עמטפערט אים
דער רב גיי אלטים אוג אז ער ווען קומט צו דיר נאך איין מאל
זאלסט די אים זאגין אז זיין דין תורה איז נאר אויף דער ווערט מען
קאן דא די דין תורה האבין. על בן אויב ער וויל זאל ער האבין זיין
דין תורה מיט דיר פר טיר אוג אז ער ווען ניט ווילין זאלסט די אים
זאגין אז איך ווער אים פרטרים זיין ווען ער אויף הערין צו דיר צו קומען
נוא הט ער אזו גימאן אוג ער הט דעם מת אזו גיזאגט. הט דער מת
גיזאגט זאו זיין אזו וי די זאגסט איך ווער מיט דיר זיין דין תורה
האבין דא בייי דעם רב. הט דער קראנקער גיבעטין דעם מת ער זאל
אים נארטין זיין חודש ביז ער ווען אין נאנצין געזונד ווערין:

וי עם איז גיקומען אין זיין חודש ארום איז גיגאנגין דר מענטש
צו דעם מהרש״א אוג הט אים גיזאגט אז עם איז גיקומען די צייט וום
ער זארף האבין די דין תורה. הט דער מהרש״א גישיקט צו נויף
רופין די בעלי בתים וום ווענין די חשובים פון דער שטאט אוג אוך
דעם נאנצין עולם אוג הט גיהייסין דעם שמש מיזיהד זיין איין ארט פר
דעם מת אוג הט אים גיהייסין גיין אויף דעם בית עולם מ דיצ זיין

דעם

דָּעם מִת אַז אַצונְד אִיז דִי צַייט פון דָּער דִין תּוֹרָה. הָט טָעם אַלַיין אַז
גִיטָאן אוּנ זַיי זָענען זִיך צוּ נוּיף גִיקוּמָען צוּ דִי דִין תּוֹרָה. הָאט דָּער
מהרש"א גִיהַיישָׁן דָּעם עָבְּעדִינָגען טָבַּרָר זַיין זַייגע מַעֲנוֹת. הָט עָר
אַז גִיטַעַנִית אֶמֶת אִיז הָאב גִיטָאן אַיין עַבִּירָה אָבָּער אִיז הָאב דָּער
נָאך גָרוֹיס חֲרָטָה גִיהַאט דַארוּיף. אוּנ אַז דוּ וָואלְסט גִישָׁט גִיוָענען
אָפּ גִיקוֹיפְּט בַּיי מִיר דִי עֲבִירָה וָואלְט אִיך גִיוָען אַז אַנְג הַשּׁוּבָה
גִיטָאן בִּיז טָען וָואלְט מִיר מוּחָל גִיוָען דִי עֲבִירָה. אָבָּער אַז דִי עֲבִירָה
אִיז אוֹיף מִיר שׁוֹין נָאר נִיט חַל גִיוָען דָּער דִּרְךְ הָאב אִיך קִין תְּשׁוּבָה
נִיט גִיטָאן אוֹיף דִי עֲבִירָה. נוּא פַּר וָוס קוּמְט מִיר אַצִינְד דָּעם עוֹנָש
פון דָּער עֲבִירָה. הָט דָּער מָת אָן גִיהוֹיבְּן צוּ מַעֲנִין אִיך הָאב נִיט
גִיוִיסְט אַז טָען קָען עַיין עֲבִירָה אָפּ קוֹיפְּן אִין דָּעם דָּעכְטִין אֶמֶת אוּנ
אִיך הָאב נָאר נִיט גִיוָואלְט דִי עֲבִירָה אָפּ קוֹיפְּן נָאר וַייל אִיך הָאב
דִיר גִיזָעהָן אִין גָרוֹיס צַער הָאב אִיך דָּס גִיטָאן דִיר זְכוּת עָם זָאל דִיר
אַבִּיסָעל גָרִינְגָער וָוערִין אוֹיף דָּעם הָאָרץ. נוּא בִּין אִיך דִיר נָאר
שׁוּלְדִיג גָעבְּלִיבְּן וָוער אִיך הַיסְן טַיינָע יוֹרְשִׁים זָאלִין דִיר אָפּ גָעבְּן אוּנ
לָאז מִיך צוּ רוּהָע:

בְּקִיצוּר זַיי הָאבְּן בֵּיידָע אַוָועק גִיזַייגְט פִּיל מַעֲנוֹת בִּיז וָואנָען
זַייא בֵּיידָע זָענען שָׁטָם ? גִוָואריִן. דָּער נָאך הָט דָּער מהרש"א גִיזָאגְט
דָּער פְּסַק אִיז אַזוֹ. מָקח בְּרַייבְּט מָקח אוּנ נָאר בְּרַייבְּט נָאר. ווארוּם
וָען דוּ וָואלְסְט נִיט גִיוָען אָפּ קוֹיפְּן בַּיי אִים דִי עֲבִירָה וָואלְט עָר
שׁוֹין לַאנְג גִיוָוען תְּשׁוּבָה גִיטָאן אוֹיף דָּער עֲבִירָה. נוּא וִי דָּער רַב
הָט דָּם אוֹיס גִירָעט הָאבְּן אַלָע גִיהָערְט צַיין שָׁרָעקְלִיכָען גִיוִוייְן פּוּן
דָּעם מָת. אוּנ דָּער נָאך הָט דָּער מָת גִיזָאגְט וִוי אִיז מִיר אִיך הָאב
גִימַיינְט וַוייל דָּער שׁוּתָּף אִיז נָאך אַיין לָעבָּעדִיגָער קָאן עָר נָאך תְּשׁוּבָה
טָאן אוּנ פִּיל פַּר דָּעכְטִין אָבָּער אִיך קָאן שׁוֹין נָאר נִישָׁט הָעלְפְּן דְּרוּם
הָט טָען גִידַארְפְּט פַּמְקְעגָן אַז עָר זָאל תְּשׁוּבָה טָאן דָּען אִיך הָאב
גִינוּג אָפּ צוּ קוּמָען פַּר מַיינָע אֵיגָענָע זִינְד. אוּנ אַצוּנְד זָאגְט טָען
מִיך שׁוֹין נִיט דָּא אַיין שְׁטִוִין וַייל דָּער הַיילִיגָער רַב הָט אַזוֹ גִפַּסְקְתְּ
הָט דָּער גַאנְצָער עוֹלָם מִיט אִים מִיט גִיוִוייְנְט פַּר רַחֲמָנוּת אוּנ הָאבְּן
גִיבָּעטָן דָּעם מהרש"א עָר זָאל אִים עָפּעס אַיין טוֹבָה טָאן. דָּער נָאך
הָט אִים דָּער מהרש"א גִיעָנְטְפָּערְט אִיך וָועל שׁוֹין דָּעהָן דִיר אַיין
טוֹבָה צוּ טָאן וָוס אִיך וָועל נָאר קָענְען. נָאר דָּר פְּסַק טוּ אַזוֹ בְּלַייבְּן עַל
פִּי דִין תּוֹרָה. וִי עָר הָט דָּס אוֹיס גִיזָעט הָט דָּר עוֹלָם גִיזָעהָן אַז עָם אִיז
גִוָואריִן צַיין רִיהָ אִין שְׁטוּב אוּנ מָען הָט שׁוֹין נָאר נִיט גִיהָערְט:

ענד ע

מַעֲשֶׂה פּוּן רַמְבַּ״ם

אִין דֶּעֶר צַייט וְוָס דָּר רַמְבַּ״ם אִז גִיוֶוען אִין דֶּעֶר שְׁטָאט סַאלָנִיר וְוָס זִי אִז אִין דָּר מְדִינָה בַּרְבַּאריָיע אִין דָּר לַאנְד צַאפְּרִיקָא. אִיז עֶר דָּארְטִין גִיקָומֶען גִיוֶוען פַּר אַיין גְרוֹיסִין בַּאן אַזוֹא וְוִיא מֶען הָאט אִים גִיכַּאלְטִין גְרוֹיס אוּנ חָשׁוּב אִין אַלֶע עֶרְטֶער. אַלֶע מֶענְטְשֶׁן הָאבֶּן אִים גִילוּיבְּט אוּנ גִיגְלַייבְּט. אוּיךְ אִז עֶר גִיוֶוען זֶייעֶר תַּמִּיךְ אִין דִּ״א אוּיגִין פּוּן דֶּיא הֶערִין אוּנ דִּי שׁוּפְּטִים פּוּן דָּר מְדִינָה וְוָס זֶיי וְוערִין גִירוּפִין דָּארְטִין דַיְוואן וָוס זֶיי זִיצִין אִין דָּר הוֹיבְּט שְׁטָאט פּוּן דָּר מְדִינָה וָוס מֶען רוּפְּט זִי אוּיךְ אַלְגִיר. אוּנ צְווִישֶׁן דִּי הֶערִין אִז גִיוֶוען אַיין הֶער אַיין חָכָם נָאר אַיין שְׁרֶעְבְּטֶער מֶענְטְש אוּנ מֶען הָט אִים גִירוּפִין פַּאר. וָוס עֶר הָט פַּייְנְט גִיהַאט דָּר רַמְבַּ״ם פּוּן לַאנְג אָן. וָוארוּם עֶר הָט קֶנְאִי גִיוֶוען אִים מִיט זַיין חָכְמָה.

הָט זִיךְ גִידַארְפְּט מַאכִין אַז צַאנָען גִיקוּמֶען דִי אִידִין פּוּן דָּר הוֹיבְּט שְׁטָאט מִיט אַיין שְׁאֲלָה פַּר דֶּעם רַמְבַּ״ם. אוּנ דִי שְׁאֲלָה אִז גִיוֶוען עֶס הָט זִיךְ אָן גִירִירְט אַיין מְצָרִי וָוס וואוֹנְט אִין אַלְגִיר אָן אַיין פַּאס וַויין. הָט דָּר רַמְבַּ״ם גִיפַּאסְקָעט אַז דִי וַויין אִז נִין נֶסֶךְ אוּנ מֶען טָאר זִיא נִיט טְרִינְקֶען. אוּנ דֶּר נָאךְ אִז גִיקוֹמֶען נָאךְ אַיין שְׁאֲלָה פַּארִין רַמְבַּ״ם. אוּנ דִי שְׁאֲלָה אִז גִיוֶוען עֶס אִז אַרַיין גִיפַּאלְן אַיין שֶׂרֶץ אִין אַיין פַּאס בֶּייטְיל הָט דָּר רַמְבַּ״ם גִיפַּאסְקָעט אַז מֶען זָאל דֶעם שֶׂרֶץ אַרוֹיס וַוארְפִין אוּנ דִּיא בֶּייטְיל אִז כָּשֵׁר אוּנ מֶען עֶסְן פּוּן אִים. וַויינֶען גִיקוּמֶען דִי רְשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל אוּנ הָאבֶּן וַויַיטֶעְרט דִי בֶּייטְל פְּסָקִים פַּר דֶּעם שׁוֹפֵט פְּערִי אִז עֶר גִיוֶוארִין זֶייעֶר אִין בַּעַס. אוּנ זַיי צָארִין הָאט אִין אִים גִיבְּרֶענְט. אוּנ עֶר הָאט גִיזָאגְט אַז וִוא אִז דָּאס אִיךְ אוּנ מַיין פָּאלְק עֶרְגֶעֶר בֵּייא אִים פַּר אַיין שֶׂרֶץ. אוּנ אִיצְטֶער אִז אַיין צַייט נוֹקֵם וַיין זִיךְ פּוּן אִים. אוּנ עֶר הָט גִיטַרַאכְט הַארֶגֶענִין אִים. אוּנ דֶּם אִז גִיוֶוארִין דֶּער רַמְבַּ״ם. אֲדֶר מֶען הָט אִים מוֹדִיעַ גִיוֶוען מִיט זַיין רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ פּוּן הִיכֶל. אֲדֶר זַייְנֶע גוּטֶע פְרַיינְד הָאבִּין אִים אָן גִיזָאגְט. הָט עֶר גִינוּמֶען גִיכֶער נָאר זַייְנֶע אוֹצָרוֹת נָאלְד אוּנ דִיאֲמֶענְטִין אוּנ גֶעלְט אוּנ אִז גִינַאנְגֶען צוּא אַיין שְׁיִיר. וּוּנ הָט אִים גִיזָאגְט אִיךְ בִּין זַייעֶר אוּיפְּמֶערְזִיךְ

מיך פֿירן עפּאציריז אין צײַן שיף בײַ אײַן בּרעג ים כּדי צו באַרוהיגן
מײַן האַרץ אונ איך ווּעל דיר באַצאָלן. הָט אים גיעשענקט פֿער
שיפֿער איך ווּעל צו דיר טאָן וָס דו פֿר באַנגָט פון מיר. דָער נָאך
איז דָער רמב"ם מיט דעם שיפֿער צוריין גינאַנגן אין אײַנקוויעם
שיפֿעלע. אונ בײַדע וויַ זײַ ענגין נָאר צוריין ניקומען אין שיפֿעלע איז
דָער שיפֿער אײַן גישלאָפֿן גיוואָרן זײַער שטאַרק. ווָארום דָער
דָער רכב"ם הָט גיגומען דעם עֶם פון קפּיצת הדרך וָס עָר הָט
אים אָן גישריבּען בשעת עָר איז נָאך גיוועזין אין דר הַיִם אונ הָט
אים אַריין גוליוגט אין עָק פון די שיף. אונ אין פֿערטיל שָעה צרום
איז גיקומען דָער רמב"ם מיט זײַן וויב אונ קינדער וָם הָאבּן מיט
אים גישפּאציִרט צום בּרעג ים פון דעם צאנד מצרים וי מיט בּמה ובמה
הינדערטין מיליין פון אלגיר אונ די שיף הָט זיך דָארטין גישטעלט.
אונ אין דָער רגע הָט זיך אויף גיהאפֿט דָער שיפֿער אונ ווי עָר
הָט דָער זָעהן אז עָר איז אין אפֿרעמדָע צאנד אונ אין לשון וָס
עָר פֿר שטייט גיט הָט עָר גיהערט. הָט עָר זיך גיצויגט אונ
הָט גישריגן אין ברוים בּיטער גישריי אונ עָר הָט זיך גיקלערט
אז מיט כּישוף הָט דָס דָר רמב"ם גיטָאן. אונ אז דָר רמב"ם הָט
דָער הערט זין גישרי הָט עָר אים באַרוהיגט מיט ווייכע רייד אונ
הָט צו אים גיזאגט זָארג נאָר גיט דָען אין פֿערטיל שָעה קער
איך דיר אום אהיים קין אלגיר באָר דו זָאלסט הינטן אז די שיף ווערט
קומען קין אלגיר אונ דו וועסט דָענמָאלט זיך אויך האפֿן זָאלסט
דו זיך שוין כּמהר זײַן. אונ דו זָאלסט נָעמען מײַן בּעט דעם וָס
איך ווָעל צו דיר אַריין לייגן אין עָק שיף. אונ דו זָאלסט דָס
אַריין וואַרפֿן אין ים. אונ אויב דו ווָעסט דָער נפון פֿר ציילן
צו עפּים אײַן מענטשין ווָעסט דו באַלד שטאַרבּן. הָט דָער שיפֿער
גיזאגט איך ווָעל אזוי טָאן ווי דו פֿר זָאגסט מיר. אונ עָר הָט אים
צו גישוואָרן אויף דָער זאך. דָער נָאך הָט דָער רמב"ם אים
באַצאלט זײַן עבר אונ הָט אים אָפּ גישיקט צוריק אונ עָר איז גיקומען
אין אפֿערטיל שָעה קין אלגיר. אונ עָר הָט גיטָאן אזוי ווי דָער
רמב"ם הָט אים גיהייסן:

אונ דָער רמב"ם איז גיקומען אין עטלעכע טעג אין דָער
שטאט אַקקיירה וָם דָס איז די הויפּט שטאט פון מצרים אונ דָארטין
זיצט דָער בָּלָך פון מצרים. אונ עָם הָט גיט גיוואָרט קין לאנגע
צײַט הָאבּן די קנעכט אונ אזוי אויך אלע גרויסע לייט מיט די
די הארן פון די מדינות זײַער גילויבּט דעם רמב"ם פֿר דעם מלך
פון מצרים. ווָארום עָר הָט גיטָאן נאָך גרויסע פּעולות אונ גרויסע

וואינדערט מיט די רפואות וואס ער האט גימאן. אוג עם האט ניט גיוועדט איין יאר האט דר מלך גימאכט אים גרוים מחמת זיינע פיל חכמות אוג וויסען שאפט. אוג זיין שטוהל האמט ער אויף גיהויבין העכער פר אלע קנעכט פון מלך אוג האט אים וייער ליב גיהאמט. אוג זיין גרויסער נאמען איז גיהערט גיוואדרין אין אלע לענדער. אוג די זאך איז גיהערט גיוואדרין דירך די שיפער וואס פארין אי פין ים הגדול דם איז דר גרויסער ים) צו דעם שופט פערי דעם רמבם"ם שוגא זו דער רמב"ם איז אנטלאפין אוג ער איז אין מצרים. אוג זו דר מלך האט אים גיגרייטט האט דם דעם שופט פערי וייער פר דראטן אוג איז ניוועזין וייער באוואדנט דרויף:

אוג עם איז גיוועזין נאך דעם זו עם האט זיך אוים גילאזט די דרייא יאר פון דער צייט אן וי די מדינה פון אלגיר האט כורת ברית גיוועזין מיט דעם מלך פון מצרים. אוג אלע דרייא יאר זענין זי כתדש וייער ברית. האבין גישיקט די שופטים פון אלגיר דעם שופט פערי צו דעם מלך פון מצרים קין אלקיירה אוג ער איז אהין גיקומען. אוג אויך צו מיירגין פון זיין קומען האט דער רמב"ם באשטוארין דעם שר של אש דאס איז דער מיראה ואם ער איז זיין מטונה אויף פייער) זו ער זאל ניט נאזין קין פייער ברענין אין נאזין מצרים. איז גיוועזין איין גרוים גישרייא אין נאזין מצרים. אוג אויך אין נאזין זענין קענט אן צינדין קין פייער אין אלע ערטער. אוג דער גרויסער גישרייא איז גיוועזין ועקם טענ אין נאזין מצרים:

וי דער מלך האט דם גיהערט האט ער גיפרענט בי אלע תכמים ום פר שטייין זיך אויף די צייטין. ום קאן טעו טאן צו אזוי איין דבר פלא ום איז אין זיין נאזין נאנד. האט קיינער פון די חכמים ניט גיוואוסט ום פותר צו זיין אים. וי דר מלך האט גיועהן זו קיינער פון די חכמים וייסין ניט ווס דער צו איז צו טאן. האט דער מלך גיפרענט בי זיין גרויסין דאקטער דעם רפב"ם. האט דער רמב"ם אים גיענטפערט דער מלך זאל אייביג לעבין איך גידענק בשעת איך בין ניועזין אין דער שטאט אלגיר איז דארטין גיועזין צוויי שין די זוזפטים איין גרויסער מבשף ווען זיין קביכין איז ניט צו גיפינען אין דער נאנצער לאנד באר־ברייע אוג זיין נאמין איז פערי. אוג איך האב גיהערט זו שוין פון ועקם טענ אז ער איז גיקומען אהער מחדש זיין דעם ברית אוג צו האדגינען דיך אוג דייג קינדער אוג דייג האריין אוג דייג קנעכט מיט זיין גישוף אוג דער נאך ווערט ער ווערין איין

מלך אין כרמים אזא אין אראבע. ווי דער מלך הט דם ניהערט הם
ער גיעמפערט דעם רמב"ם או נעמטין הט דער שופט פערי דער
צייטלט איינעם פון די קנעכט פון מיין שטוב או די ביקט אנטלאפין
גיוואלין אין יענעם אזא אין יענעם ער אזא אין יענעם אזא אין יענעם
מאג נאך האלבין טאג כין אנגיר בחית זייא האבין ניוואלט ריך
האדגיגען סחסת די האסט גישאלטין נאט אזא דעם נאנצין דיואן
פון דארמין מיט דער נאנצער מדינה. הט דער רמב"ם גיעמפערט
דעם מלך דער מלך ואל אויף צייבינג קעבין אזא ואל ווהן צו היטין
זיין לאנד מיט די אלע צייון וואנער פון שלעכטם. נאך ניט גינוג
ווס דער שופט פערי איז איין גרויסער מבשף אזא זין נאנצע סחשבה
איז נאר איין צו נעמין דורך זין כישוף פיל פעלקער צו זין איבער
זייא איין מלך ויל ער נאך פאר גיטן זיסטע בימוט מיט זיין
כישוף. אזא ער איז גינאנגען מיט דעם רשות פון מלך צו אים אהיים
אזא הט זיך אזם גיקערט צום מלך אזא הט גיבראכט צום מלך די
גישריפין פון דעם מכוונה אויף דעם ברעג ים ום איז אין מיבראים ום
ער הט גינעבין נאך האלבין טאג פון דעם איינעם טאג ווען דער
שופט פערי הט ניוואט או ער איז אנטלאפין פון אנגיר אזא דעם
בריף צום הערין פון דעם טויער פון אקקיירה ווהן ער הט מקבל
גיוועזין אין עמלבע טעג שטעטער. הט דער מלך גיזכויבט דעם
רמב"ם אזא ער הט שוידיג גימאכט דעם שופט פערי:

דער נאך הט זיך דער מלך אין עצה גיהאלטין מיט זייע
יועצים ום מען ואל טאן מיט דעם מבשף פערי. אזא או עם איז
גיוועזין אין דעם אבמין טאג פון זין קומען איז ארויף דער שופט פערי
אויף איין רייט ווענין ום צייען אים אבט אחשתרנים דם איז צו איין
מין איזיל צו גין צום מלך מהבש צו זיין דעם ברית אזא צו מאמערין
אויף דעם רמב"ם. אזא צו פערי דעם שופט איז גיוועזין איין הונט איין
נאנץ גרויסער אזא זייער איין שיינער ום ער הט אים זייער האלט
גיהאט אזא דער הונט איז אויף גיוועזין מיט אים אין דעם רייט ווענין
אזא באלד ווי ער מיט דעם הונט איז נאר ארין רייט ווענין הם דר
הונט אשפרונג גימאן פון רי ט ווענין אזא הוט ארוים גייאזין ג'ין
גרויסן פייער פון זיין מויל אזא דער פייער איז ארץ נהעטר גיוואקסן
אזא איז גיוואקסן גרעסער פין אלע הייזער פון אקקיירה אזא הט גיבראענט
די הייזער אזא די מענטשין בין ואנען עם איז גיוואקסן זייער איין
גרויסער פייער. אזא דער שופט פערי שטייט אזא פר וואונדערט זיך
זייער ווארום ער הט נאר גיט גיוואוסט ווי אזו נאל זיין הונט דער
גוטער פריינד זייגר טאן אזוי איין נאך אוים לאנן פון זיין מויל

פלאמין

מעשה רמב"ם

זאלמין פייער אוג זאג אלץ פר גרעסערן זיך אן אויף הערונג . אוג ווי
ער פראכטר עולם עם ענגן גישטאנען לעבן זיין ואגן האבן גיזעהן
די דאזיגע מעשה ביע האבן אלע גישיען מכשף . דר גרעסטר
מכשף איבער אלע כישופים זו זוי איינר איז ניט גיוועזן אין באבל
מיט זיין הונט . הבן זי אים מען דארף הארנישן אים
אוג זיין הונט . ווארום עם קען איבער גישידט ווערן נאנץ מצרים . ענגן
ווייא פלוידונג גיקומען אויף דים אוג האבן זו ענגשטן מיט זיין
הונט איף עטיקער בוי זענען גיוואחרן בידע זוי ער ער עיר
במשתה . אוג זי האבן אים זיין ואגן זו בראכטן אויף טוויענט
שטראר . אוג יעדערר פון דעם עולם האבן גינומען אין שטראל
פון זיינע בייער אדר פון זין הויט . אדר פון דיינער אוג הויט
פון זיין הונט אדר איין שטיקל האלץ פון זיין ואגן אוג מען האט דאם
גינומען אהים אום זו בהאלטן עם אין זיי מיענע כדי בדי עם זאל
זיכן דם אנאנגע ציט אין ג יקן זו די פר בעכער . אז עם זאל זיך
ניט דער ענין נאך אין מכשף זו טאן אזו ווי ער . אוג דער בעם פון
דעם בוך אוג פון דעם רמב"ם איז שטיל גיוואחרן :

מַעֲשֶׂה פון נוֹדַע בִּיהוּדָא

הַרב הַגָּאון ר' יְחֶזְקֵאל בַּעַל נוֹדַע בִּיהוּדָה אַיידר ער איז גיוועזן
אַרב אין פְּראג . איז ער גיוועזן אין רב אין איין אנדרע שטאט . אוג זיין
חיילגער שטייגער איז גיוועזן זו קלייבן נדבות זוס אויף זו בערענין
אנדערע ליוט זו טאן צדקה אויף הכנסת כלה . אוג קלענט אפט
מיט גוואלד טקבל זיין נדבות אויף אופטער זו לעהנען די העגט פון די
ארימע ליוט . דא די זאך זיער שטארק גיטאן איבלען אין די אויגן פון
די נדידים אוג זיי האבן ניט גלקענט באשטיין קענין אים . איין מאל
האבן זיך איין גיואמילט אלע סוחרים פון שטאט אוג אלע נבירים . אוג
האבן אוים דר וויילט אזעלכע דרי נדידים ום האבן אין זיך איין ערוס
עזות . עם האבן נאר ניט דעם נאטור פון שמעון זיך . אוג האבן זייא
גישיקט אז זי זאלן ארייגער גיין זוס רב אוג זאלן אים פאר ואגן אז
אויב ער וועט ניט אוועק ואלפן זיין שטייגער אוג וועט ניט אויף הערין
ארויף זו ואלפן אויף זי דם ואך פון זאך . זאג ער ויסן אז דער
עולם וועט אים ניט באגערן פר איין רב אוג ער טאג זיך ווכין איין
אנדערע שטאט . דיזע מעשה שין האבן אן זיך אן גישאן גרוס שטארקייט
אוג ואנען גינאנגן זוס רב אוג האבן זו אים גיואגט די רייד פון די שטאט

לייט . רופט זיך צו זיי אן דער רב רעכט הט אד ניקעם אוב נרליולזהאין
דר צייט הט איר גירעט . אוב הט זיי ניוויזין אין כתב ום עם איז צו אים
גישיקט גיוואריין פון דר שטאט פראג . נאר דם הט ער צו זיי גיזאגט איר
הט דאך דר פון ניט גיוואוסט אוב אייער כוונה איז דאך ניון קיר צו
ווייטאגין מיין ניטט אוב אן צו זאגין קיר איין צער ועעט איר דר פר אפ
נעמין אייער לוין . איינעם הט ער גישאלטין ער זאל אראפ נ דערין פון
זיינע גיטער אוב זאל ארום ווערין . דעם אנדערין הט ער פר זאגט ער
זאל צוואה לאזין זיין הויז ניזינד דען ער ועעט גיוויס שמאראבין . דעם
דריטין ום ער הט אביסל איין גיהאלטין זיין ניטט . אוב הט פר אים אזוי
שטארק ניט דער צייגט אן נאנצין די רייד פון ד׳ שטאט לייט מהמת ער
הט זיך פארט גיפארבטן פר דעם רב אוב הט זיך גישעעטט פר אים .
הט ער אים אזו גישאלטין אז ער זאל האבין איין זון פון זיין וייב דיזע
ום זי איז איצט מעוברת אוב ער זאל זיין אירס ווואל לערנער .
נאר אין דעם טאג ום ער ועעט ווערין בר מצוה זאל ער יוצא להתרבות
דעה זיין . ווי דר רב הט פר לעגט צו ריידין זייגע דייד אוב אין איין זייגע
ארום הט זיך גיהערט די קלאפונג פון די פים פון די פערד זייער שטארק
ום מען הט ניאייגט דעם רב צו פירין אין דר שטאט פראג בכבוד גדול ;
ווי דר רב הט גישאלטין די דריי נגידים אזו איז גיוון . אייגער איז
גישטארבן אוב דר צווייטער איז ארא פון די גיטער אוב איז גרי לוך
ארום גיוואריין . אוב צו דעם דריטין איז גיבארין גיוואריין איין זון ום איז
נאך אזו איין חכם ניט גיוון אין דר ועלט . האבין זיי זייער גיקראגט דער
מענטש מיט זיין נייב וו זיי האבין דער ועקן אז די קלקה פון צדיק איז
מקויים גיוואריין אן די צווי נבירים . דען דא האבין זיי שוין נעבין גוט
בר שטאנען זייער גרויסן אוקנליק אז זיי ווילין שוין אוך גיווים ניט
אנטרוגן ועערן פון די קלקה פון צדיק . אוב נאך מער ווי זיי האבין
גיועהן די פיל חכמה פון דעם זון ום איז צו זיי גיקארין גיוואריין אוב ום
אמאל פעגט זיין חכמה גיטערט ועערין . ווי ער הט נאר אפ גילערינט
איין מאל דעם אלף בית הט ער שוין נאנץ קלאר גיוויסט אוב זיין שם
הט זיך זייער ברייליך גיהערט אין די נאנצע שטאט . זוב אלע האבין אים
גירוכט אוב ער איז זייער השוב גיוון אין די אויגין פון אלע מענטשין
אפער אין די אויגין פון זיינע עלטערין ואר פונקט פר קערט ום זיי האבין
פון אים מער חכמה גיועהן האבין זיי דער פון נאך מער צער גיהאט . דען
זיי האבין דאך אלץ גיהאט אין זיינן דעם סוף פון דיזען יונג . ווי דיזער
יונג איז גיוואריין אלט אבט יאר הט ער שוין נעקענט ש״ס ופוסקים אזו ווי
אייגער פון די גרויסע לייט . דר יונג הט אויך פר שטאנען אן זיין פאטער
אוב מומר ווי ער הט גיועהן אז ער מאג ום עם דאך איז זיי גיטערט

ווערין

ווערין שׂונאי׳ם מחמת זיין פיל חכמה ווס עם ווערט אין אים גיטערט אוג
זי זענען נאך מער פר זיפצט אוג אין צער צו עם מוז עפּעס אין דעם זיין.
דט ער בי׳ זי׳ ניפרעגט אוג דט פר זי׳ גיוויי׳נט אז זי׳ זאלין אים אוי׳ס זאגן
דעם נאנצין אמת אוג דט צו זי׳ אזו גיזאגט פר ווס פרעמדע לייט ווס זעהן
מיין חכמה פרי׳ען זיך מיט מיר אוג איר לא די ווס אויר פרי׳יט זיך ניט מיט
מיר ניי׳נט איר נאך טאג אוג טאג אוג איך בין נאר שׂכלכט אין איערע
אוגין. וי׳ זי׳ האבין גיהערט פון זיין מויל אזוינכע ריי׳ד. האבין זי׳ זי׳ער
שׂטארק אן גיהויבין צו ווי׳נען אין בי׳טער ניוי׳ן אוג האבין אים גיענפרט
עפּעס איין תירוץ אפּער זי׳ער תירוץ איז ניט אים אריין גיגאנגין אין זיינע
אויערן. נאך אין אין נאר ארום דט די שׂטאט ובי׳לילך ניבּרומט אויף
די פיל תריפות פון דעם יונג אוג אלע גרויסע לימדים לויבין אים אוג
ניבין אים אפּ ארוים כבוד. נאר די עלטערין זיינע זענין זי׳ער טרויערינ
אוג האבין נאר קיין הנאה ניט פון זיין חכמה. מ׳ט אמאל אין איין טאג
וי׳ ער יונג דט זיך גינומען צום הארצין די צרות פון זיינע עלטערין ום
ער ניי׳ם נאר ניט פר ום אוג פר נוין. דט ער וי׳דער ניוי׳נט אוג גיבעטין
זיך בי׳ זי׳ אז זי׳ זאלין אים אוים זאגן דעם אמת אוג זאלין פון אים ניט
זי׳קענען. טאמער ווען ער קענין העלפין צו חיילין די קלאג פון זי׳ער
הארצין. זי׳ האבין גיזעהן אז עם איז שוין ניט מיגליך צו פר הוין פון
אים האבין זי׳ אים ער זיילט די נאנצע מעשׂה פון ער קלנה פון רב.
רופט זיך אן ער יונג צו זי׳ מיינע ליבע עלטערין זאו זאלט איר מיר טאן.
ניט מיר גלעד אויך ער הונגה פון ווע אוג איך ווע אזוינע ניין פון
שׂטאט צו שׂטאט וואו הין מיינע פים ווערין מך׳ראנין אוג וואו עם ווערט
מיר גיפעלין זיין אין מיינע אוגין. אוג אויב די זאך איז דם ושׂלום יוא
נענר ניוארין אז איך נאל האבין בייע מידות איז אויך פיל גלי יכער אז
איר זאלט דאם ניט זעהן מיט אי׳ערע אוגין. ווען לכך הפּחות ניט זיין
אי׳ער שׂאנד אזו ארוים. אוג אויב ער אויפערשׂטר ווען מיר העלפין אז
איך זאל ניצוי׳ן ווערין פון ער קלנה פון רב אוג עם ווען אויך מיר קומען
איין ברכה ווע אין איך מודיע זיין בידי איר זאלט האבין ארוים נחת.
זי׳ האבין פר שׂטאנען אז ער רעט רעבט אוג זיין עצה איז ברי׳יך
רעכט פארטיג. האבין זי׳ ניטאן וי׳ זי׳נע ריי׳ד. אוג האבין אים ניענפּין
נעלט אויף הוצאות אויפין ווע אוג האבין אים אנווען נישׂוקט. אוג זי׳
האבין זי׳ער ניוי׳נט אוג ער האט אויך ווי׳ער ניוי׳נט אוג האט זיך אפ
ניישׂיר פון זויא:

דער יונג איז אנווען ניצאנגין אוג דט זיך ניזיצין בין ער איז נקומן
צו ער שׂטאט פּראג צו ער ישׂיבה פון הרב ר׳ יחזקאל. אוג קיינער דט
ניט ניוואוסט ווער ער איז אוג ניט פון וואנען ער איז. וי׳ ער רב דט

גיעהן זייגע נרויסע הרייפות אונ זיין פיל פֿר שׂראיר זין יערגין איז ער
בֿיי אים זייער טייער גיוון. דען ער איז בֿיי אים גיוון דר בעסטער פון
אלע זייגע תּלמידים ום האבֿן זיך גיפונגן אין זישׂה. אונ ווי מען
הט זיך דר וואקט אין די שטאט פון די מעלות פון דעם יונג. האבֿן זיך
גיפֿ נען אוף אים זייער פיל בעגנים צו מתּחתּן זיך זיין טיט אים. נאר דר
רב הט גיט דר לאזן דען ער האט אים גיוואלט נעמין פאר זין אייגענע
מאכטער ום ער הט גיהאט איין בתּולה. אונ אזוי איז מאקע גיוון ווי
ער איז גיוואכין אלט עזהן ער הט זיך טיט אים דער רב מתּחתּן גיוון.
אונ האבֿן אפ גישׂטעלט דעם זמן פון התּונה צו ער וועט אלט ווערין
דרייצהן יאר. אונ דם הט דער רב גיט גיוואוסט ווער ער איז. עם איז גקומן
גישׂאלטין וואורום ער הט נאר גיט גיוואוסט ווער ער איז. עם איז גקומן
נאהינט צו דר ציים פון התּונה הט דר רב גישיקט טיט צווי נאכין פֿרייער
רופֿען צו אלע זייגע בעקאנטע לייט זייטע אונ אוך נאהינטע ווי דער
שמייגער איז פון איין רב. בֿרי מען זאל אים שיקין דרשׂה גישׂאנק. אונ
איך צו זיין שטאט ום ער איז פֿרייער גיוון הט ער גישיקט ברוף צו פיל
נגידים ום ענין גיוון זיגע נוטע פֿרייגד. האבֿן אלע נגידים אוס גקומין
צוויי נגידים אונ האבֿן אים גקרין דרשׂה גישׂאנק פון די נאגע עמאס
פון יעדין מענטש ווי פיל עם הט אים באווילט זיין הארץ. אונ האבֿן
גישיקט דורך דר האט פון די צווי נגידים. אונ די צווי נגידים האבֿן
גיזעהן או ז׳י זאלין קומען אין דר שטאט פֿרא אוף דעם שבת ום איז
פֿר דר חופה ום דם ריפט מען אן פאר שפיל. אונ האבֿן גיגעבין צו
דעם רב די דרשׂה גישׂאנק ום עם איז צו אים גישיקט גיוארין דורך
זייער האנט:

ווי עם איז גיקומען די נאכט פון שבת אונ זיי ענין בֿיים טיש רופֿין
זיך אן די מענטשין ום ענין גיקומען פון דער שטאט ום ער איז בֿיי זיי
פֿרייער איין רב גיוון. מיר ווילין זהן דעם חתּן. רופֿט זיך אן דער רב צו
זיי הייגט אונ מארגין וועט איר אים גיט קענין זהן. נאר צו שלש
סעודות וועט ער אן הויבין איין דרשׂה צו זאגין דענמאלט וועט איר אים
זהן. אזו איז גיוון צו דר דרייטער סעודה איז דר חתּן גיקומען אונ הט
גיזאגט הזרה ום ענין גרייך זים צו דעם אויער פון צו הערער איז
ז׳י זייער גיפֿעלין גיוון. אונ פאר זייער אויעק גיין אהיים. ענין זייא
גיזאגין צום חתּן אונ האבֿן אים גיבענטשט טיט דער ברכה פון איין
כזך טוב. ווי זי האבֿן אים דער זהן הארין זיי אים דער קענט. נאר
זיי האבֿן גיט גיוואוסט ווער ער איז. וי זיי ענין ארום אין נאס פון
שטאט רופֿין זיי זיך אן אייגער צו דעם אנדערין זיין גישטאלט איז כיר
עפים גרייך בֿעקאנט נאר איך ווייס גיט ווער ער איז. דער א׳דער ער

יוקט זיך עֶן מיר איז ער אויך בעקאנט און מיר דוכט זיך אז ער איז דער
וון פון דעם ראזענען טאל דר בר חם אם ניט אלץ ער אל צרוים פון דעה
הערשר רוקט זיך אפ נאך איינער דו ביזט נעכטן מיר דוכט אויך אזוי אין
איך בין געהערט אז וו דר חתונה באלף ער ן דריצעהען יאר בקן אז
מיר ווילט דם ניט דר צייגען פר דעם בן ווילן מיר דאך זיך אזוי נאט
און עם ווט אויך אונז סם שלום קומען זיין קלבה. בקו באלף מיר זיך
אום קומען אין דר צייטן דם פר דעם בן. שאטער ווט ער קענען
באשיידמט ווערן. זיינען גענאנגען צום בן און האבען אים סם דר
צייגט, אז דאם איז דר ון פון דעם דאזענען גביר ווא דער בן חם דאך
אים ניטשאלטען ער זאהל ון מען איז עשע. רוקט זיך זו זיי אף דר בן אז
עם איז יוא אזו וט איר ווהן אין שטליכע טעג צרום עם ווט זיין דר
קוף דער פון. חם דר בן פאר נאט מען נאל מאכען אין צוקלער טרן
פון טאקע צייגן. און דאם איך גיכאוט מאכין צו אים זייער שמאקע
שלעפער. א ן חם גענאנט מען נאל דאדטין צריין זאצען דעם סתן כשעת
ער ווט אלט ווערין דרייצהן יאר מיט אין שאג. און די טיר נאל
מען פאר שלאסעי מיט פיל שלאפער, און פיל שמאקע מענטשין דאט
ער ניטשעלט בי די מיר פון דחיכע. זי נאכן ניט לאזען צו בערעכן
די טיר. האבען זיי אזוי ניטאו. אין דעם טאג ווא ער איז ניטאזען צוין
בר מצוה האבן זי איהם צר ן ניטעזט אין קלער און האבין פאר אים
פאר שלאסען די טיהר. אין דער תתן דאט דענאפט. ויער גיקעמטערט
דעם אוב ערשטען. און דאט גשרעט אין איין קול טען נאל אים לאזען
שהן גיין. אין ער איז ציא ניצאנגען צוא בערעכן די טיהר. נאר מען
דאט אים ניט גילאזען. און דאט איין גאנצע טאג גישטודירמט ווי דער
ם ער ויל נאר גיין טאהן חטאים נאר ער דאט ניט נעקענט. דער נאך
אז די צ ים איז אבער גינאנגען איז ער שטיל גיטאדרין פון זיין שטוער
און דאט זיך באקערט. נם דאט ער דאם גיואלט טאן. און דאט זיך
גישרגן חתאתי אין די ניט נכריק זיך גיפיגיגט אויף דעם נאם ער
דאט גיואלט אזוי ציין שלעכץ טאהן. אין דאט תשובה נעטאן איז
ריכטיג תשובה:

דער נאך דאם ער רב גיהיטן מען נאל איהם צרוים לאזין פון
גרוב. און דאט גיואגט מען נאל שוין בייגט נאר קיין מורא ניט האבען
ער ווט שוין פון בייגט אן סם שלום ניט מאקין בייז. דען איז דער
נמרא שטייט אויך אזו (בת דינא כט׳ דינא). איז דער טייטש אז די
ציים כון דעם נור דין גיט איבער ווערט דער נור דין בטל. און די
חתונה האבין זיי אף ניבייגט אויף שלעכץ נאכין. און דער רב דאט
גישריבען איין ברוף צו דעם פאטער און מוטער פון חתן אז זיי נאלין

קומען

קומען אויף דער תּורה פון זייער זון. ווי זיי האבּן דם גיהערט
איז זייער שׂמחה גיוועזן גאר אן שיעור. אוג עס איז אויף זיי מקוים
גיוואָרן דער פסוק והזורעים ברנה יקצורו. דען בשעת ער
איז פון זיי אוועק גינאנגען איז זייער גיוויין גרויס גיוועזן. אוג
איצט זו זיי ענין אן גיזאנט גיוואָרין זו איין בשורה טובה אוג נאך
דער זו דם ער איז גיוואָרין דער איידים פון דם רב איז זייער קלאג
בר ערט גיוואָרין צום גרוים שמחה. אוג האבּן גיצייכט ום צום
גיכטטין צו פארין קיין פראג צו פריין זיך מיט גרוים ליבשאפט אויף
דער שמחה פון זייער זון. אזו זאל אונז גאט העלפין אין ענכין צו
פריין זיך מיט די פריד פון ירושלים. אמן.

סוף